

UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS: **TARCSAFALVI ALBERT.**

TARTALOM:

A szobrászó asztaláról.	97	Péterffy Mihály. — Az E. K. Tanács. — Dr. Korchmárosné. —
Ki a halott? Tarcsafalvi Albert.	98	Elhunytak. — Dr. Á. Kiss Ernő. —
Az érett kalász. B. Gy.	99	Székely hadiárvák iparos inas-
Tudnivalók az unitárius vallásról.	101	otthona. — A tanulás. — Uj alap-
A mi katonáink.	101	ítványok. — Az unitárius leány-
Tűzhely mellett. A hazatérő. Amicus	103	otthon. — Tornaversenyek. —
A remete. (Költ.) Balázs Ferenc. ...	105	A tartós béke. — Imakönyv. —
Egyházi és iskolai mozgalmak Csa-		lelkész aít értesítjük. — Az egy-
láfőft keresünk. — A gyermeki		let pénztárába fizettek.
hála. — Örökös alapítónk. — Az ő		106—111
emlékére. — 233-ik. — Az unitá-		Apróságok.
rius vallásfelekezet. — Uj lelkész-		111
jelöltek. — A Berde jutalmat. —		Hirdetések: Pályázat lelkészi állásra,
		— Pályázat kántortanítói állásra. ...
		112

Az Unitárius Közlöny ára 5 kor.

A D. F. E. örökös alapítói.

<p>150. Gróf Horváth Toldi Rudolf
 151. Bartók Endre lelkész emléke
 152. Dr. Gotthárd Zsigmond Budapest
 153. Dr. Gyergyai Árpád Kolozsvár
 154. Fülöp Mózes lelkész és neje Biró Berta Kide
 155. H. Isgyörgy Imre lelkész Olthévíz
 156. Székely János ny. igazgató Torda
 157. Varga András birtokos Bita
 158. Szentannai Sámuel Karcag
 159. Gál Jenő tábl. tanácselnök
 160. Báró Petrichevich Horváth Artur
 161. Pap Sándor lelkész emléke
 162. Nygálfalvi ifj. Zsigmond Mihály eml.
 163. Bágyoni unitárius nők szövetsége
 164. Sebestyén Artur uradalmi közp. igazgató Bp. 150 K.
 165. Geley Árpád Gyulafehérvár
 166. Mihály Dénes Székelykeresztúr
 167. Pálffy Ákos ig.-tanító és neje Szabó Rozália Hsztpál
 168. Bereczky Lajos Rava
 169. Györfi István ig.-tanító Hsztmárton
 170. Úrmsöy Jenőné Bencur Elza. Klvár
 171. „Iréнке emlékére* Molnár Ákos és neje Hadik Irénke.
 172. Káli Nagy István emléke 40 kor.
 173. Peck Emil Ágost Budapest
 174. Tanka Béla Kövend
 175. Derzsi Géza hősi halott emléke
 176. Andrásy Árpád pénzt. Brassó
 177. Sinczky Géza áll. főg. tanár Nagysz.
 178. Székely György gondnok eml. „
 179. Szentgyörgyi János gond. Nagysz.
 180. Patakfalvi Gergely neje és fia eml. Nagyszeben.
 181. Árkosi Tamás lelkész Nagyszeben
 182. Farkas Albertné Boros Piki
 183. Kovács József tanító Kolozsvár
 184. Budapesti egyházközség
 185. Sándor Jenő főerdőmérnök
 186. Czupor Miklós hős emléke.
 187. Pausperth Károlyné sz. Fekete Eszter Bpest.
 188. Faluvégi Aron p. ü. tanácsos Bp.
 189. Unitárius Nők Szövetsége Szentgerice.
 190. Sándor Géza lelkész Siménfalva
 191. Dr. Hajós Béla 140 kor. Bpest.
 192. Bacsilla Sándor radkői.
 193. Bacsilla Sándorné „
 194. Bacsilla Balambér „
 195. Dr. Pázsint Mihályné és Pista eml.
 196. Bágyoni Unit. Nők Szövetsége.</p> | <p>197. Csongvay Dénesné Csép Vilma
 198. Csongvay Dénes ig.-tanító, főhadn.
 199. Dr. Albert Anna tanár
 200. Dr. Albert Margit orvos
 201. Hadházy József és neje Kele Ida emléke.
 202. Hadházy Sándor pénztárnok
 203. Szinte Sándor és neje Hadházy Janka
 204. Rend Domokos emléke
 205. Ferenczy Lajos Felsőrákos
 206. Béla István és Ferenc emléke
 207. Egy elesett hős emlékére. Göncz I.
 208. Kriza Sándor emlékére. Kriza Agn.
 209. Mezey Dezső kjegyző Mezőszengyel.
 210. Alsójárai egyházközség.
 211. Sebestyén Artur és neje Bp. 150 k.
 212. Fizéli Alajos, Keszthely.
 213. Haller Rudolfné, Kolozsvár.
 214. Óváriné Gönc Agnes, S.-Szentgyörgy.
 215. Solyomssyné Raffaj Irma emléke 300 K.
 216. Gál Györgyné sz. Pál Borbála emléke.
 217. Gál Miklós és neje Lipkay Mária emléke.
 218. Egyházközség Szentgerice.
 219. Ifj. Báró Daniel Lajos
 220. Báró Daniel Ferenc
 221. Dr. Gyulay Tibor Budapest.
 222. Váry V. Sinczky Julia emlékére.
 223. Almási Ferenc takp. ig. Torockó.
 224. Dr. Balogh Gy. Balogh Jánosné Borbély Judit névében.
 225. Varga Zsigmond unitárius lelkész és neje Lőrinci Lidia emléke.
 226. Kócs András kjegyző Felsőszék
 227. Ifj. báró Daniel Lajosné Gyöngyössy Berta.
 228. Kolozsi Dávid Ferenc ifj. egylet Kato Klára emlékére.
 229. Máthé Lajos ny. k. tanító és ének. vezér emléke.
 230. Máthé István hősi halott emléke.
 231. Guráth Béláné Bodnár Erzs. urnő.
 232. Mórítz Mártonné Vári Eszter emléke.
 233. Jakab Gézané emléke. (Folytatjuk.)
 248. K. Weress László és neje K. Nagy Berta, Kolozsvár.
 300-ik alapító: Névtelen.</p> |
|--|---|

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 5 korona. Egyes szám ára: 50 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 3 koronát, összesen 5 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 korona Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

A *mező* oly gazdag sok ezer áldásával, hogy a szem be nem foghatja, csak a lélek. Az ember lelke elmereng a sokféleség felséges harmóniája fölött. A nap igen nagy ur volt, mert elperzseltte a zöld fűvet és elhervasztotta a nagy reménnyel várt vetést. A gazda szive össze szorul és a bánat könnyei szemébe tolnak, mert élete boldogságát ezektől várta. A lélek tovább száll merengésében és méregeti a hatalmas erők csodás harcának — bár siralmas — de mégis nagyszerű eredményeit s azt tanácsolja a szívnek: ne csüggedj, az Isten gondot visel.

*

A *templom* nyári hangulata fölemeli a lelkeket és megedzi a sziveket. Az élet esatateréről ide vissza vonulunk és feledjük néhány percig a nagy viaskodást, melyben oly bő részünk van az élet és a megélhetés ellen törő sokféle ellenséggel szemben.

*

A *gyermek*ek is megváltoztak a háboru alatt. Az apanélküliség fölebresztette bennök az akarást. Elindultak szerencsét próbálni s mert kicsiny eszök nem tudta vezetni kicsiny automobiljok kormányzó szekerét, bele kerültek minden bajba s most a társadalom igyekszik segítségökre a törvény öreinek, mert látja, hogy egy elromlott gyermek egy egész községnek veszedelmére lehet.

Ki a halott?

*Az a halott, ki titkos vágyak, élvek
Selyempuha párnáján szendereg,
Amíg egyszercsak rátapos az élet,
Mert hite nincs, eszményi nincsenek.*

*Az a halott, kinek belepte lelkét
Bosszu, gonoszság, mint utszéli gyom.
Másnak se tűri a virágos kertjét,
Rút kárörömmel gázol át azon.*

*Aki gyümölcsöző fát sosem ültet
S hazát nem ismer, csak az a halott,
A hőseink halálban dicsőültek,
Mibennünk élők, halhatatlanok.*

Tarcsafalvi Albert.

Az érett kalász.

Szeretem a virágot, éppen mint a gyermeket. Boldog vagyok, mikor a rózsafámon megpillantom az első bimbó fakadását. Mindig nézném a kis gyermek beszédes nagy szemét s soha sem unom meg érthetetlen gyűgyögését. Ezek a földön termő napsugarak. Ezek az élet hajnalhasadásai, melyek a munkás nappal közeledését hirdetik.

Ám a virágnak rövide van szabva az élete, mint a pillangónak. Elhervad a virág, eltűnik az ifjuság, már pedig mi mögöttük valami egyebet láttunk, többet, értékesebbet a hervadásnál. Azt keressük, ami utánuk következik: a gyümölcsöt.

Julius gyümölcse a buzakalász.

Az ágyuk dörgése, a halottak hörgése között már hónapok óta a buza kalászát keresi, várja mindenki. Soha sem volt annyi imádója ennek a csodás teremtménynek. Míg a föld színén zöldelt, kértük a növelő esőt, mikor fejét fülemelte, kértük az érlelő napsugárt.

A nap és a buzakalász édes testvérek, vagy annál is több: szerelmes párok. Ez csak akkor igazán boldog és megelégedett, a mikor az égő pirosra csókolta orcáját. És milyen halálatos. Egy kis szellő érintésére meghajol imádója előtt és hódolva tiszteli, mert tudja, hogy neki köszönheti azt a parányi kis szemet, amelyért őt annyi millió ember ápolja, gondozza, mivel.

Gyönyörű, elragadó a kalász játéka a széllel.

A biblia költője a haragvó Sámson kezébe üszköket ad, hogy felgyujtsa az ellenség gabonáját. A hős háromszáz róka tüzes farkát összekötözi, és elbocsátja őket és felgyujtá az álló vetéseket, a gabona kalangyákat, a szőlőket és az olajfa erdőket. "Ezt az égést vártuk. Várta az egész világ, mert abból az égésből került ki az érett gabona, mert a taposó állatok lábai alól, a sipoló és zugó gép kerekei közül hull ki az aranyat érő buzaszem.

Az unitárius és más protestáns templom urasztala fölött csüng egy királyi korona. Az áldás királya fejére van szánva. Az Istennek nyújtott nem füstölő, nem is illatozó, hanem némán, szerényen szétsugárzó áldozat. Színe kissé elhomályosult a sok esztendei szolgálat alatt, de duzzadó szemeiben ma is megvan az életet adó és életet fenntartó erő. Az az erő, amely az anyakelén tápláló tejjé olvad, a harcok karjában ellenséget verő izommá tömörül, a fiatal leány arcára piros rózsát fest, a sarlót forgató munkás ajkára éneket csal.

Te vagy buzakalász hitünk, reménységünk és életünk táplálója, megtartója. Jöjj, hadd öleljen karjai közé a szerelmesét váró leány, jöjj, hadd készítsen kalácsot belőled a férjéért esengő ifju feleség, jöjj, hadd tegyen háti zsákjába a földedet védő katona.

Te buzakalász, téged az Isten azért adott e földre, hogy maradjon meg és éljen az ember, kit képére teremtett. Te szeliden bohintgató buzakalász, tanítsd meg ezt a büszke, ezt az önhitt és Istenétől elszakadt embert szelid türelemre, csöndes munkálkodásra, hadd lássa át végül, valahára, hogy nem az embert, hanem téged teremtett Isten learatásra.

B. Gy.

Tudnivalók az unitárius vallásról.

3. A vallás főbb elvei.

Sokan nem ismerik, legtöbben félreismerik az unitárius vallást. Sokan érdeklődnek iránta, némelyek rossz akaratulag terjesztenek felőle hamis adatokat, ferdtéseket.

A vallás iránt őszintén érdeklődőknek már küldöttünk két tájékoztatót lagunk 1. és 3-ik számában. Tovább folytatjuk. Azt ohajtjuk, hogy akik nem ismerik, sőt akik félnek tőle, mert azt hallották róla, hogy „Krisztus tagadó“ hadd lássanak többet s hadd hallják meg a valót. Azok is akik unitáriusok szerezhetnek némi tájékoztatást s talán bátorítást is arra, hogy ezt a vallást nyíltan és bátran vallhatják magokénak.

Az unitárius vallás célja, hogy mind a jelen mind a jövő életre nézve megnyugtasson, boldogítson.

Az unitárius vallás tanítói azt tanítják, hogy az embernek úgy kell élni, és úgy kell cselekedni, hogy a jutalmat saját érdemei szerint kapja meg az emberektől is, Istentől is.

Az unitárius vallás olyan hitelemeket tartalmaz, amelyek soha sem veszítik el értéküket és jótékony hatásukat a szivre és a lélekre.

Az unitáriusok a lelkiismeret tisztaságát és ártatlanságát követelik mindenkitől. Ebben keresik és találják meg a lelki üdvösség föltételét. E nélkül nincsen lelki békesség sem itt sem a más világon. Az unitáriusok a józan értelemre, a tiszta ratióra sokat adnak, mert látják, tapasztalják, tehát tudják is, hogy e nélkül sem az ember életrendjét, sem a társadalomét, sem az államét föntartani nem lehet. Mindent megpróbáljatok és ami jó azt tartsátok meg. Olyan tanítása Jézusnak, amelyet soha egy vallásreformator is elkerülni nem tudott. A legrégebb taníté'ekkel dicsekedő kath. egyház tanítélei is rendkívül hosszas és változatokban gazdag megfontolás eredményei. Szünetlenül változnak ha nem is szavai, de azoknak értelmezése, magyarázata. A tanítélt csak akkor és úgy hirdetheti a pap, ha azt először a maga lelkén átszűrte.

Az unitáriusok nemesak gondolkoznak, hanem hisznek is. Az unitárius tántoríthatlanul, őszintén hiszen az Istenben. Előtte az istenség titka az atyaság felséges eszméjében nyilatkozik meg. Ezt a titkot minden ember megérezzi, ha föl nem is foghatja. Ez olyan viszonyt teremt meg a földi ember és az égi atya között, melyben a bizalom, a szeretet, a megnyugvás, a munkaerő örökös megújulást talál. A gyarlóságot tapasztaló gyenge ember magába száll, hibáit megvallja és a mindig közel levő Atya biztatását megértve, újabb erővel fog munkához. Így jut előre a tökéletesedés útján. Van valami nagyszerű és magasztos tartalom az istenfiuság tudatában és érzésében.

Jézus evangéliuma és személyének varázsereje ebben rejlik. Jézus megértette, mert megérezte, hogy az Isten teremtői hatalma abban mutatkozik meg legteljesebb mértékben, hogy ő az embert saját teremtő, értő, messze látó lelkével ruházta föl. Az unitárius nem vonja kétségbe, hogy ez értelmi tehetség más lényben is meg van. Ez csak egy okkal több az isteni végtelen tökéletesség tisztelő imádására. De, az unitárius Jézushoz azért tér vissza mindig, midőn Istent keresi, mert meg van győződve, hogy az az igaz ut, amelyen járva Jézus, megismerte az Istent, mint szerető édes atyát, és elvette a büntető Urtól, a hatalmas Jehovától való felelmet az emberek lelkéről. Ez a megváltói munka a maga igazi tisztaságában és áldásos hatásában örökké meg lesz, mert szükséges is lesz.

Az unitárius hívő ezt a fölfogását nem szégyenli, mert meg van győződve, hogy „ez a Krisztus evangéliuma.“

Ezekből mindenki láthatja, hogy az unitárius hívő abból a kijelentésből táplálkozik, melyet Isten az ő lelkében hoz tudomására. Ő nem fél szembe állani Istenével. Nem fél attól az égi ténytől, melyet Istenétől kap. Csak attól fél, hogy a rá bízott isteni küldetésben nem tud hiven eljárni.

A bünt mindenki a maga ajtaja előtt látja settenkedni. Egyik bátran beereszti, a másik félve elrejtőzik, nehogy magával ragadja és megmutassa neki a világ kinceit és hatalmát. „Ahol van a te kincsed, ott van a te lelked is.“ Akit elragad a világi csábító, az már a hűn örvénye szélén áll. Kérdés, hogy meg tud-e menekülni. Meg tud-e váltatni?

A megváltás krisztusi munkája az unitárius előtt azt jelenti, hogy az ő példája, az ő nagyszerű lelki ereje és bátorsága, melylyel a sátán csábításait visszautasította, olyan bátorítólag hat az ingadozó lélekre, hogy nagy és nehéz küzdelmében megáll s így szól: távozz tőlem Sátán, téged követlek én Jézusom.

Az unitárius vallásnak meg van a maga elmélete a társadalmi élet kérdéseire is. Erről máskor lesz szó.

A mi katonáink.

Dr. Benedek Miklós 21. h.-gy.-ezr. tart. főhadnagy, kolozsvári ügyvéd, mint eszererokkant hazaérkezett kastromai (Oroszország) fogolytáborból.

K. Nagy Béla 21. h.-gy.-ezr. tart. főhadnagy, Szibériából, szakálát megnövesztve hatyus zsidónak öltözve, sok gazdag tapasztalatot szerezve, szerencsésen hazaérkezett s Kolozsvárt teljesít szolgálatot.

Dombi Béla zászlós, közel három évi fogság után, mint eszererokkant, **Tarcsafalvy Kálmán** zászlós ügyesen elszökve, **Péter Pál** hadnagy Omszkból jó egészségben itthon vannak. Mindnyájukat melegen üdvözljük.

Dr. Mikó Lőrinc főhadnagyt Solikamskból Szibériába szállították. **Dr. Kovács István** egy. m. tanár, 21. h.-gy.-ezred hazaškött hadnagya május végén Omszokban találkozott vele

Pap Domokos főhadnagy Ukrainába, **Dr. Borbély István** főhadnagy Ukrainából az olasz frontra ment.

Tóth István főhadnagy, jeles művészünket Prágába rendelték be, az 51. gy.-ezred háborus emlékalbuma szerkesztéséhez. Remél-

jük, hogy a haretéren készített sok szép képéből az album művészi illusztrálása érdekében minél több fölhasználására alkalma nyílhat.

Nagy Sándor őrmester, marosvásárhelyi kereskedő 1914. aug. 14-től 1916. július 3-ig a 2-ik közös gyalogezredhez beosztva az orosz fronton védte hazáját. Baranovicsinál 1916. július 3-ikán másodszor sebesülve került orosz fogságba, ahonnan ez év március 2-ikán hazaszökött. Másfél évi fogsága alatt sok viszontagságnak, nélkülözésnek volt kitéve s mindannyiszor a vallásban keresett vigasztalást és enyhülést. Jaroszláv mellett egy gyártelepen dolgozott 50 különböző felekezetű hadifogoly társával. Egyedül volt unitárius s amint igen sokszor összegyültek együttes imádkozásra, mind annyiszor maga tartott egy-egy rövid imát. Ezek közül egyet alább közlünk.

Magyar hadifoglyok karácsonyi imája Oroszországban.

(1916.)

Irgalmas Isten, jó atyánk, világnak hatalmas ura! Nagy kéressel borulunk számolyod elé, mi fogságban levő katonák. Kegyelmezz életünknek, ne engedd kedves hozzátartozóinknak kiüríteni a keserü poharat, ne engedd, hogy kenyér nélkül árván maradjanak gyermekeink, drága hitvесеink pedig özvegyen. Nyujtsd meg a mi életünket; engedd, hogy kedves gyermekeinket a te szent tiszteletedre, félelmedre, nagyságodra taníthassuk, s hozd el azt a várva várt időt, amidőn újból viszont láthatjuk szeretteinket. Hagyd jó szüleink, testvéreink, rokonaink hátralevő esztendeit bánat nélkül eltölteni. A még harcban levő társaink és testvéreink elől, távolítsd el tőlük az öldöklő fegyverek golyóit; vezess a jó uton, szent atyánk mindenütt, tartsd meg koronás királyunkat, véd meg drága hazánkat, hogy tetszésed szerint még számos éveken keresztül dicsérhesük és imádhassuk nagy neved.

Hatalmaságnak nagy istene, fölséges atyánk, hirdették szent angyalaid a békességet és jó akaratot, amelyet te parancsoltál nekik. Kérünk jó Istenünk, ama betlehemi jászolyban született Jézus Krisztus által teremtsd meg a békességet, add, hogy ezen régen-régen történt szent napon hirdetett békesség iránt az összes arra hivatott királyok tanácsadói, nagyhatalmaknak kemény szívei egyszerre lágyuljanak meg és mint egykor Betlehemben, úgy itt is a békesség hódítson tért az öldöklő fegyverek helyett, hogy mi, mint hadifoglyok is harsányan kiálthassuk a szent angyalok szavait: *Dicsőség a magasságban az Istennek, békesség legyen a földön.* Kis házikót szenteltünk szentté, imaházzá. Istenem! itt állunk eme karácsonyfa mellett, hallgasd meg igaz szivből jövő imánkat, hallgasd meg szeretteinket, kik szivettépő fájdalommal érettünk hozzád magasra emelt kezekkel imádkoznak. Amen.

Kedves barátaim, mi itten eme karácsonyfa mellett üdvözöljük a betlehemi jászolban született Jézus Krisztus születési örömnappját. Mondjátok, valljon kedves gyermekeink, szeretett hitveseink, mily öröm ünnepet tarthatnak? Nem látjuk, messze vagyunk az idegenben; de gondolatunk ha mindég nem is, de ezen a szent napon otthon van és álmainkban látjuk, hogy a kicsiny házikónkban karácsonyfa van és azon gyertyák égnek. Látunk azoknak fényénél egy áldott jó anyát, kicsiny gyermekével; látjuk, amint leborulnak, halljuk, amint imádkoznak értünk a távollevőkért; szemök az öröm helyett tele könnyel és leborulva, mind, mind sirnak. A kis gyermek fel tekint az édes anyjára, kérdi, miért sir? Az anya nem felel, tovább sir. A kis gyermek újból fel tekint édes anyjára és mondja: ne sirjon édes anyám hiszen itt a kis angyal és azt mondja édes apám is karácsonyfa mellett imádkozik. Igen ott imádkozik a viszontlátásért.

Nagy Isten, ki fent vagy a magasságban, légy segítőnk, hallgasd meg kérésünk és add meg a világ-békét, hogy többé ne itt az idegenben üdvözöljök Jézus Krisztus születési ünnepét, hanem szeretett hazánk földjén, édes gyermekeink, szeretett hitveseink mellett. Erre kérünk, segélj meg szent fiad a Jézus Krisztus által. Amen.

Irta és elmondotta **Nagy Sándor** őrmester (Marosvásárhelyen) mint hadi fogoly, 1916. év Karácsony szombatján este egy kis karácsonyfa mellett 50 hadi fogolynak, Oroszországban Jarosláv mellett levő gyártelepén.

A hadi foglyok lelki életét egy halvány gyertya világánál ez is hadd világítsa, Most kaptuk s a mint kaptuk úgy közöljük.

Tűzhely mellett.

A hazatérő.

— Irta: Amicus. —

A hazatérő katona régi ismerős, sokszor várt, sokat sóhajtott ember. Haza jött. Ismeri a kapufélfáját, hiszen ő állította, ismer minden követ, minden rögöt s mégis új s talán idegen is itthon. Mikor eltávozott, a kis fiu még nem volt egészen egy éves, most már majdnem öt éves. Akkor örömmel repült atyja karjaiba, most behúzódtott a sarokba, mert nem ismeri a katonabácsit.

De bizony az apa sem ismeri kicsi fiát. Meg is kérdezte, hogy ez-e a Sanyika, a mi drága, egyetlen kis fiunk. Édesgetné

magához, de a kis buksi fél, mert nem emlékszik, hogy látta volna azt a katonát.

Az öreg nagyapa lett az ő apókája. Hiszen csak ő vette az ölébe. Együtt verselgettek minden este, míg a kicsike elaludott. A nagyapó bajuszát szerette tépegetni. Vele ment a kertbe. Elkisérte még a mezőre is. Nem érezte hiányát az édes apának, mert „apuka elment messze, messze. Apuka katona. Apuka szereti Sanyikát. Apuka hoz Sanyinak madarat, sok mindent.“ Ezt sokszor hallotta, de az apukát ő nem így képzelte. Sehogy sem képzelte, mert a nagyapó jó apuka volt.

Ezt kellett végig szenvednie a hazatérőnek. Ez volt az ő legnehezebb csatája, mert a saját szívével kellett megharcolnia.

De hát te édes jó feleségem. Te is oly igen megváltoztál. Hát váltál-e? Busultál-e, hogy fogságba jutottam, hogy elhurcoltak. Ugye, azt hitted, hogy többé soha sem látjuk egymást. Azt hitted, hogy örökre elnyel engemet az a rettentő Szibéria. Hej, hej, én jó Istenem, mi volt az.

De most szólj te. Hogy volt?

Az asszony csak törülgeti a szemét, de nem szól, hanem zokogni kezd.

Mit is mondjak édes jó uram. Hát az olyan sok idő, azt sem tudom, hol kezdjem.

Dolgoztunk, igyekeztünk, hogy ne legyen baj semmiben. Mikor leveled jött, úgy tetszett, mintha te is velünk volnál s olyan boldogok voltunk. Akkor mindjárt könnyebben ment a munka... Ujból kitörli szemét.

Mert bizony édesem sok baj volt. De jó édes apánkkal elhatároztuk, hogy nem hagyjuk magunkat. Meg is segített a jó Isten, majd meglátod, mikor számba veszel holmit.

— Egy kicsit elsoványodtál — folytatja az asszony — ki ekkor már nekibátorodva, az ura ölébe ült és törülgette megviselt homlokát.

Majd rendbe hozlak én, ne búsulj jó férjem. Ugye, sokszor gondoltál ránk? Ugye vártad, hogy haza jöhess. Tudtam én. Éreztem, hogyha későre is, de egyszer csak itthon leszel. A kis fiaddal minden este ezért imádkoztunk.

No ne busulj! Most már te kezdesz könnyezni. Abból — tudom — semmi sem lesz. No felejtjük el, ami elmúlt. Most beszélgessünk arról, hogy mit csinálunk ezután. Meglátod, milyen okos, jó kis fiat neveltem neked. Ezóta már alszik. Mindig nagyapó altatja el, amíg én megfejem a tehenet és elkészítem a vacsorát.

No csak szedd össze magadat lelkem. A tej már felfőtt, a vacsorát hozom. Tudom te szereted az édes tejet jó lágy pulisz-

kával. Egy perc alatt itt lesz s azután majd megjön a kedved tudom.

De mond csak, hadd halljam: hát szereted-e még a te kis feleségedet? Ugye, nem hagytam el magamat. Nem bizony, mert jól tudtam én, hogy te hazajössz s mi ismét boldogok leszünk.

A fiatal asszony kiszaladt s a hazatérő utána nézve csak ennyit mondott: hála neked jó Isten, hogy megtartottad őket nekem...

A remete.

*Tekints reám, Uram!
Keresztül szenvedém
Örömtelen, rögs
Utam, a végtelen
Kicsiny paránya, én,
Tüskétől vérezek,
Mik hosszú utamon
Szívembe égettek
Vereslő bélyeget,
Mik szellemek gyanánt
Letört reményeim
Előbe hordották,
Hogy megtagadjalak
Borult szívemmel én
Téged, Mindenható!*

*Már alkonyul a táj,
Sötétlő fellegek
Rohannak az egen,
Sötétlő fellegek
Hova rohantok ugy?
Kimérte utatok
Előre már a sors,
Letérni róla, le,
Ahol a lét szabad,
Ahol reménytelen
Nem aggaszt küzdelem
A sors hatalmával,
Letérni nem szabad!
Legyen a pálya sik,
Amelyen messze lát
Bolyongó vándora
A végtelennek, vagy
Legyen az út az éj*

*Homokján keresztül,
Hol lámpafény a nap
És holtig tart a bü,
Előre csak! Amit
Rád mért a végezet,
Rohand le utadat!*

*Uram, tekints reám!
Hagytam, hogy nőjenek
Reményem szárnyai
S ledobta láncait,
Amelyeket reá
Te raktál Istenem.
Ragadt magával, mint
A sasmadár, a bérc
Felé, amelyen túl
Az égbe út vezet
De gyenge volt a szárny
És erős a vihar,
Letört reményeim
Cserbenhagyának és
Mint szárnytalan madár
A földre zuhanék.*

*Sötétlő fellegek
Hova rohantok ugy?
Elöttetek az ut,
Amit a végezet
Reátok mért, de ha
Helyettetek felhő
Lehetnék, százszor is
Megvetném utadat
Oh mindennapiság!*

Balázs Ferenc.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Családfőt keresünk. A tordai hadi árva iparos tanonc-otthon vezetésére családfőre és gazdasszonyra lesz szükség a közelgő tanévtől kezdve. A családfő szép tisztjét az unitárius egyház első helyen olyan unitárius vallású tanítóra óhajtaná ruházni, aki a hadirokkantak állományába van helyezve, de egy fiu internátus vezetésére alkalmas. Ha ilyen nem jelentkezik, más tanítót fog küldeni a vallás és közokt. miniszter. Előnyben részesülnek azok, akik a harc-téren több időt szolgáltak s akiknek feleségök a gazdasszonyi teendők végzésére vállalkozik. A tanító benne marad a tanítói állományban és fizetését tovább élvezi. Az Otthon lakást, ellátást és 600—600 K fizetést biztosít a családfőnek és a gazdasszonynak. Az állást el kell foglalni f. évi augusztás 15-én. A jelentkezést elfogadja, a további tájékozást megadja dr. Boros György egyh. főjegyző.

229—230. A *gyermeki hála* szép megnyilatkozását jegyezzük föl a mi örökös alapítóink sorozatában. *Máthé Lajos* nyug. k.-tanító és énekvezér elhunyt 82 éves korában. Szép családot és hálás gyermekeket hagyott hátra. A szerény mesteri jövedelemből jó nevelést tudott adni fiainak és leányainak. Mindenik életpályához jutott. Az öreg apa boldogan töltötte a nyugalom sőt a betegség idejét is a gyermeki szeretet meleg áradatában. Gyermekei a D. F. E. örökös alapítói közé kívántak sorozni atyjok tisztelt nevét. Köszönjük ezzel együtt a másikat is, melyet hősi halott fiuk *Máthé István* nevére tettek szülői. A kiváló ifju hazafias érdemeit méltat-tuk lapunkban.

231 örökös alapítónk a nőalapítók szép számát növeli. Gurát Béláné Bodnár Erzsi urnő volt szíves beküldeni hozzánk 100 koruát. Melegen köszönjük.

Az Ő emlékére. „Mindent megtettem volna életéért, nemis mulasztottam el semmit, amit gyengeségem megengedett s még itt sem tudtam megmenteni az életnek. Emléke az enyém. Azt meg-örizem míg engemet is utána szólít az elkerülhetetlen. Többet teszek. Megörökítem emlékét, mert jól esik lelkemnek s úgy érezem, hogy ezzel egy szent kötelességet teljesítek.“ Így elmélkedik a szülő, a férj, a feleség, a gyermek, midőn kedves halottjára gondol. Ezt olvassuk ki *Móritz Márton* kir. törvényszéki iroda főtiszt leveléből, melyet Hadházy Sándorhoz írt, de a Dávid Ferenc Egy-letnek szól. Kedves megholdogult neje *Vári Eszter* emlékére örökös alapítványt küld be egy hadi kötvényben. Legyen megnyugtató e szép cselekedet, melyet hálával fogadunk. 232-ik ör alapító.

233. Örökös alapítónk lett a bánatos férj *Jakab Géza* női

szabó, megboldogult szeretett felesége emlékére. A boldog családi életet rövid ideig tartó betegség gyászba borította. Legyen vigasztalás a férjnek szép reményü egyetlen fia.

Az unitárius vallásfelekezet iránti különös tisztelete és nagybecsülése jeléül 10.000 kor. hagyományozott 1881-ben Szalacsi Farkas, az elfogulatlanul gondolkozó és nagylelkűleg cselekvő nem unitárius férfi. Örökösei Kovács Sebestyén Endre, Kovács Sebestyén Aladár és Mádi Kovács Istvánné a néhai iránti kegyelettel kifizették az összeget. Jól eső érzés és buzdító példa mindazoknak akik vallásos kérdésekkel foglalkoznak.

Uj lelkészjelöltek. Az E. K. Tanács a Teol. Akadémia jelentése alapján a lelkészjelöltek közé fölvette: Biró Lajos, Kiss Jenő, Tarcsafalvi Zoltán, Veress Béla jól vizsgázott hittanhallgatókat.

A Berde jutalmat az E. K. Tanács titkos szavazás utján Kelemen Lajos tanárnak ítélte oda. Örömmel jegyezzük föl a megérdemelt kitüntetést.

Péterffy Mihály nyugalomba vonul. Aki 50 évnél is tovább szolgál közpályán, megérdemli a nyugalmat. P. M. lelkész hiveinek és ismerőseinek mindig szeretett papja és jó barátja volt. A reá bizottakban hűséges, a barátok körében kedves tudott lenni. Felköszöntőiben az egészséges humor nagy élvezetet, rendesen okos tanulságot nyújtott hallgatóinak. Egész élete tanulságos küzdelem az életért.

Az E. K. Tanács jul. 10-én tartott ülésében Lukácsi Sándor h. tanárt és Bálint Domokos tanárjelöltet h. tanári minőségben Székelykereszturra, Lang Frigyes Kolozsvárra ugyanabban a minőségben alkalmazta.

Dr. Korchmárosné Buzogány Mária meghalt. Megindulással és fájó részvétellel jegyezzük föl egy kiváló nő, egy kitünő tanár és jó anya korai halála hírét. Buzogány Mária az a nevezetes unitárius leány volt, aki a londoni leány ösztöndíjat legelőször élvezte. A komoly, művelt, eszes és kitünő modoru leány meghódította részünkre a jótékony szívü Sharpe nővéreket és mindenkit akivel érintkezett. Itthon az *Erzsébet nőiskola* kitünő tanára volt. Férjén és három gyermekén kívül nővérei és nagy rokonság gyászolja. Julius 9-én helyezték örök nyugalomra Budapesten a farkasréti temetőben Józsa Miklós imája mellett.

Elhunytak. *Józsa Mihály* székcs. fővárosi nyug. tanácsjegyző június 1-én 69 éves korában, szép család körében elhunyt hosszas betegség után. — Özv. dr. *Nagy Károlyné* néhai Mozes Andrásné testvére, a kedves és vig. kedélyü Mikes Szakács Teréz hosszas gyöngélkedés után elhunyt Kolozsvárt jun. 2-án. A közügyek iránt

melegen érdeklődő asszonyság Abrudbányán 25 évig volt a vöröskereszt-egylet elnöke s jutalmul az Erzsébet-rend tulajdonosa, a Dávid Ferenc Egyletnek örökös alapítója. Élt 80 évet. — *Sári József* fűzesgyarmati egyházunk egyik oszlopos tagja, váratlanul elhunyt jun. 4-én 54 éves korában. A háború elvitte egyetlen derék fiát s végül őt a jó apát is. — *Máté Lajos* ny. tanító és énekesvezér jun. 27-én 77 éves korában, szép nagy családot hagyott hátra.

Dr. Kiss Ernő.

Mielőtt ezt a lapot utnak indítanók, egy nagyon fájdalmas, egy elkeserítően szomorú hirt kell közölnünk. Kolozsvári főgymnaziumunknak 1914-ben megválasztott, de azóta katona tanára dr. Á. Kiss Ernő elhunyt jul. 15-én reggel. Maga volt az élet, a nagyratörő lélek, a bőv tudás, a minden jóért lelkesedés, a jövő szép tervének bátor rajzolója. Mielőtt tanári munkájához foghatott volna szolgálta hazáját, viselte a gyilkoló háborúnak minden kínját, baját. Nem törődött a golyó sebzésével, sem a fagyok kinjaival. Ha meggyógyult tovább harcolt, de olyan baja támadt, amelyet éppen csak az ifju nem tud legyőzni. Meglepő gyorsasággal elszakadt tőlünk. Üres helyét ki fogja betölteni? Szüleinek s családjának a vigasztalás szavait küldjük.

Székely hadiárvák iparos inasotthona Tordán meg fog nyilni. A hadiárvák nagy seregéből egyelőre 30 tanuló részére lesz berendezve. 12 éven felüli, legalább 6 elemít végzett fiuk érdekében folyamodni kell. Előnyben részesülnek akik 2 gymn. vagy 2 polgári osztályt végeztek. A folyamodás mellé iskolai bizonyítványt, keresztlevelet, újraoltási igazolványt kell csatolni. A tanulónak megfelelő, vagy kívánt iparra elhelyezéséről gondoskodás lesz. Minden tanuló az otthonban lakik, ahol lakásban, ételmezésben, felügyeletben és nevelésben részesül. Minden tanuló köteles magával hozni egy viselő és egy vasárnapi ruhát, fehérneműt, 2 ágylepedőt 1 párnát, 2 párnahéjat, 1 szalmazsákot, 1 pokrócot vagy paplant, 2 törülköző kendőt, 1—1 kést, villát, kanalat.

A folyamodásokat dr. Boros György főjegyzőhez Kolozsvárra kell beküldeni.

Az illetékes lelkész igazolványa alapján a teljesen árvák ügyében esetről esetre történik intézkedés. Bővebb tájékozást főjegyző aa fog nyújtani. Sietni kell, mert sok pályázó lesz!

A tanulás most sokba kerül, mert az élelem és a könyvek ára rendkívül megnőtt. Az E. K. Tanács a kolozsvári kollégium igazgatósága előterjesztésére megengedte, hogy a tanulóktól az ételmezésért az előirányozottnál többet, tehát havi 80, illetőleg 120

koronát szedhessen. A tanulók e mellett kötelesek hozni 10 kiló lisztet és 5 kiló zsirt.

Uj alapítványok. Báró *Daniel Lajos* a kereszturi főgymn. régóta buzgólkodó gondnoka az uj konviktus segítésére, tanulók javadalmára 12000 kor. alapítványt tett hadi kölcsönkötvényekben. A sz.-kereszturi főgymn. tanárok elhunyt kartársuk *Gombos Sámuel* nevére 110 kor. alapítványt adtak össze, melyhez a konviktusi pénztár is ad 100 kor.-t. További adományokat köszönettel fogadnak. — Csiki Albert és neje Szabados Mariska fiok *Berczike* emlékére 200 kor. alapítványt tettek a sz.-kereszturi főgymnhoz. *Szentgericén* a hívek harang-alapra 1250 kor. *Simó József* harasztkeréki birtokos atya *Simó József* emlékére 1000 kor. alapítványt tett s ehhez Benke Károly 300 k.-t adott. Az E. K. Tanács az adakozóknak és Keresztési Dénes szentgericei lelkésznek köszönetét nyilvánította. — *Péter Sándor és neje Bitai Mária* immár jogosan mondhatók egyházunk mecenásainak. Minden évben alapítványt tesznek nemis egyet hanem többet. Legujabban 1000 kor. alapítványt küldöttek Kolozsvárra „érettségi vizsgája 30-ik évfordulója emlékére.“ A kinek van annak adatik s a ki ad annak visszatérül az adomány olyan értékben, melyet a rozsa nem emészt. *Máthé Mózes és neje Kiss Mária* konviktusi alapítványukhoz ujabb 1000 kor. adtak. Isten megáldotta őket javakkal s ők bőkezűleg adnak oda hol szükségét látnak. — Már néhai *Móricz Mártonné* Vári Eszter emlékére a leányotthon javára 100 kor. adományt nyújtottak be halás szivü jó leányai: Jolán, Eszter, Ilona, Kiss Kálmánné. — Ugyancsak *Móricz Mártonné* emlékére koszoru megváltás címen 100 koronát adott Szentannai Sámuel és neje Jakobi Erzsi.

Az unitárius leányotthon 1919-ben fog megnyilni, mert a hadi állapot miatt az arra szánt lakást nem lehetett kiüríteni. — Örvendetes jelenség, hogy már sokan tettek alapítványt arra a szép célra. Bizony a leány-nevelés megérdemel minden áldozatot és fáradságot!

Tornaversenyek a Vöröskereszt-Egylet javára. László Gyula főgimnasiumunk tornatanára rendezett a háboru kitörése óta a kolozsvári unitárius főgimnázium ifjuságával 2 jól sikerült torna- és vivőversenyt a honvédszenekar, illetve a közösök zenekara közreműködésével; 5 szintén jól sikerült tornaversenyt a kolozsv. m. kir. áll. polgári fiúiskola ifjuságával az intézeti dalárda és a Máv. Összhang zenekara, illetve a honvédszenekar és a m. kir. kolozsv. 21. honvédszászlóalj tisztí footballcsapata és a K. A. C. első footballcsapata közreműködésével. 1 atletikai versenyt a kolozsv. felső kereskedelmi iskola ifjuságával a honvédszenekar és a m. kir. kolozsv. 21. honvédszászlóalj tisztí footballcsapata és a K. T. C. első football-

csapata közreműködésével. 1000 K több gyűlt be a szép célra. Gratulálunk a tevékeny és sikerrel működő tornatanárnak.

„**A tartós béke**“ cím alatt Ürmösi József kiadta a lelkész-körben tartott felolvasását. Rámutat a lelkészek szép földadataira. Hangsúlyozza, hogy a családi és iskolai nevelést át kell alakítani, mert most inkább a fegyverrel és öldökléssel foglalkoztatja a gyermeket. Figyelmet érdemlő fejtegetés. (Ára 1 kor.)

Imakönyv olvasmányt kért egy székely huszár legény, „aki a kórházban már kétheted időzik, mivelhogy négy oldalbordája be van roppanva. Ezt kérem, mert most három éve kaptam volt s azóta is őrizem, elsem hagyom, mert az igazán jó dolog.“ Katonai szolgálatban levőknek még mindig szolgálhatunk az unitárius tanárok és papok hadi „imádságok“ könyvével.

Lelkész ait értesítjük, hogy az illetékes miniszteriumból magán uton vett értesülés szerint a kongrua, korpótlék és továbbmenő segély valószínűleg csak szeptemberben érkezik meg. Addig legyenek türelmes várakozással. A pénztári hivatal azonnal és a leggyorsabban ki fogja küldeni.

Az egylet pénztárába június 15-től július 10-ig tagsági- és előfizetői díjat fizettek: László Sándor Kolozsvár, Özv. László Gergelyné Szentábrahám, Dr. Borbély Ferenc Székelykeresztur, Dr. Várady Aurél, Antónia János, Agh Ferenc, Dr. Lehmann Róbertné, Losoncy Albert, Dr. Mikó Imre, Özv. Mikó Imréné, S. Nagy Józsefné, New-York Szálloda, Özv. Nyiredi Gézané, Nyirő Gézané, Sikó Géza, Székely Ferenc, Tarcsafalvi Albert, Tarcsafalvi Albertné, Ürmössy Tivadar, Ürmössy Kálmán ny. esperes, Orbók Ferenc Kolozsvár 1918-ra, Incefi Tamás 1917—18-ra, Szabó János Szarvas, Kádár Lajos, Dr. Ferenc Áron Kolozsvár 1918-ra, Kovács Mózes Szilágysomlyó 1916—17-re, Özv. Gábor Albertné Székelykeresztur, Dr. Kozma Jenő Marosvásárhely 1918-ra, Lukácsy István Eperjes 1916—1918-ra.

Alapítói díjban fizettek: Máté Lajos ny. unitárius énekvezér és községi tanító emlékére neje és gyermekei; Máté István hősi halott emlékére szülei 100—100 K-t, Gurát Béláné Kolozsvár 100 koronát.

A nagyszebeni fiókegylet pénztárába fizettek: Benedek Arnold, Majorossy Gusztávné, Filep Aladár, Dr. Koncsag Viktor, Némái Antalné, Szentgyörgyi János, Özv. Tóth Károlyné, Veress József 1918-ra.

A marosköri fiókegylet pénztárába fizettek: Nagy Jenő Jobbágyfalva 1917-re, Kelemen György Csókfalva 1908—911-re, Benedek

János 1916—1918-ra, Unitárius Egyházközség 1908—1912-re, Orbók Gyula. Ifj. Csiki József Nyáradgálfalva 1918-ra, Török Elek 1917-re. A hátralékos olvasókat kérjük fizessék be tartozásukat.

Az U. K. költségeire ajándékozott Szentkirályi Kálmán Székelyudvarhely 25 K-t.

Kolozsvár, 1918. július 10-én.

Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

Apróságok.

Két család tagjai nyári kiránduláson voltak. Egyebek mellett a bibliára került a sor, lévén vasárnap reggel. J. kérdi. Szoktál te a bibliában lapozgatni. Elég gyakran felelt a kérdezett.

Olvastad-e valaha Jóbnak azt a furcsa kérdését: vajjon kellemes ize van-e a tojásfehérnek?

Nem. Alig is hiszem, hogy a bibliában volna.

Annyit tudok, hogy Jobnál van. De nem tudom hol szól J.

Egyiknél sem volt biblia s így a kérdés tisztázatlan maradt.

Egy kis faluhoz értek. Éppen harangoztak. No ide bemegyünk, szóltak egyértelemmel.

Ének és ima után, a pap olvassa a textust Job 6-ik rész 6-ik versből. Vajjon izetlen, sótlan étket eszik-e az ember; avagy kellemes ize van-e a tojásfehérnek?

Vannak furcsa véletlenek. A spiritizmus hívei az ilyesmit autosuggestionnak mondanák.

Németországban 1912-ben 14292 diakonissza volt munkában s 6477 előkészületen. Ezek mind kórházi vagy haretéri szolgálatot teljesítenek s kívülök még legalább háromszor annyi. A magyar nők csak lassan jönnek rá, mily óriás szolgálatot tehetnek nemzetükért, ha az ápolói munkát elsajátítják.

Hirdetések.

Sz.: 297—1918.

U. G.

Pályázat lelkeszi állásra.

A székelykereszturi egyházkörben a szentábrahámi lelkesz nyugalomba vonulása következtében ürességbe jött lelkeszi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalom: 1. Ötvenegy egész kepefizetőtől a két kalangya buza 102 kal. írva: egyszázket kalangya buza. 2. A vékával fizetőktől 31 véka, azaz harmincegy véka szemes törökbuza. 3. Negyvenhárom napszámotól a két napszám 86 napszám, írva nyolcvanhat napszám. 4. Zabkepeváltság címén az egyház pénztárából 100 (Egyszáz) korona. 5. Fakepeváltság címén az egyház pénztárából 60 (Hatvan) korona. 6. Ugar-rendszer mellett 43 véka férajú szántó-föld, melyből 8 véka férejjü minden évben használható. 7. Mintegy 16 szekér szénát termő kaszáló (sarjuval együtt). 8. A lelkeszi lakház jelenleg lakhatatlan, de az építkezésig is gondoskodás van megfelelő lakhelyről. A papi belsőtelek, melynek terület: kettő hold és 35 négyszögöl, gyümölcsfákkal mintaszerűen be van állítva, szintén a papi jövedelmet képezi. 9. Anyakönyvi kivonatok kiadásáért 1 korona. 10. Az állami elemi népiskolánál az unitárius növendékek hitoktatásáért 120 kor. (azaz egyszázhusz kor.) 11. Fizetékiegészítés az államtól (kongrua) 1184 kor. 97 fill., (azaz egyezer-egyszáznyolcvannégy kor. 94 fill.)

Kellően felszerelt pályázati kérvények 1918 július hó 30-ig Lőrinczy István espereshez küldendőek Székelykereszturra.

Kolozsvár, 1918. július hó 6-án.

Ferencz József unitárius püspök.

Pályázat kántortanítói állásra.

313—1898. sz.

A székelykereszturi egyházkörben tordálfalvi egyházközségünkben a kántortanítói állás ürességben lévén, az állásra pályázatot hirdetek.

Javadalom: 1. 3 hold 984 □ öl szántó, 3 hold 557 □ öl kaszáló, 210 □ öl kert. 2. 5 napszám. 3. 2 öl tűzifa házhoz szállítva, 2 öl erdei fa lábón. 4. 10 hl. buza, 10 hl. zab, 2 hl. törökbuza, 192 korona tiszta értékben. 5. tanítói szolgálatokért a fent jelzett kántori jövedelem kiegészítve az állam által a törvényes tanítói fizetésre.

Kellően felszerelt pályázati kérvények 1918. augusztus hó 3-ig Lőrinczy István espereshez küldendőek Székelykereszturra.

Kolozsvárt, 1918. július hó 14-én.

Ferencz József
unitárius püspök.

